

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XX. Uno eodemque tempore, per plures actus non incompatibiles,
satisfieri potest pluribus præceptis, non affixis diversis temporibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

demque actum, illum ponendo, ponitur totum quod exigunt. Igitur uno illo actu ipsis satisficit. Sic Sacerdos beneficiarius, unâ horarum recitatione, satisficit ordini & beneficio, imò & pluribus beneficiis. Unico Sacerdoti satisficit obligatus ad illud die Festo & Dominico. Unico jejuni obligationi Quadragesimæ, & quatuor temporum in Quadragesima occurrentium. Et sic de aliis.

164 Quod si unicâ solutione satisfieri nequeat duplici debito justitiæ commutativa, est quia justitia commutativa respicit æqualitatem rei ad rem, quæ non servatur unicâ v. g. solutione decem aureorum, dum ex diversis contractibus, & singulis eorum, singulos debeo decem aureos. In obligationibus verò legalibus respicitur mens Legislatoris, qui per diversâ præcepta sæpè non intendit nisi unam eandemque rem, ut vidimus.

165 Posterior pars vix etiam probatione indiget. Dum enim plura præcepta exigunt plusquam unum actum, iis non satisficit nisi ponendo plusquam unum. Quamdiu enim non ponitur nisi unus, non ponitur totum quod exigunt. Unde qui vovit gratuitum donum decem aureorum Ecclesiæ, cui aliunde debet ex justitia decem aureos, non satisficit semel dando decem aureos. Quia votum gratuiti doni, est de re aliunde ex justitia non debita, atque adeò de re distincta ab ea, quæ ex justitia debetur.

166 Quando autem diversâ præcepta diversos actus exigant, vel non exigant, pendet ab intentione præcipientis, vel obligationem imponentis, quæ ex verbis vel circumstantiis dijudicanda est. Quoties enim præcipiens concedit, ut unico actu pluribus præceptis satisfiat, diversâ præcepta ipsius unicum actum exigunt. Quando verò diversis præceptis diversos actus postulat, diversâ præcepta ipsius non sunt de unico actu, sed de pluribus.

167 Hinc unico officio satisfieri nequit obligationi hodiernæ & crastinæ. Clarum quippe est obligationes, diversis temporibus affixas (cujusmodi sunt obligatio hodierna & crastina) esse de diversis numero actionibus: cum una eademque numero actio diversis temporibus à nobis fieri nequeat.

168 Eiusmodi proinde obligationes numquam simul concurrunt, magis quam dies hodierna & crastina. Unico verò actu numquam satisficit pluribus obligationibus, nisi dum simul concurrunt. Unde Alexander VII. meritò prescripsit hanc propositionem: *Unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto, pro die præsentis & crastino.* Quam propositionem Caranuel Theol. fundam. p. 1. fundamento 31. (cum eximio quodam Jesuita, ibidem sine nomine citato) idèò probabilem censuerat, quia probabilem censuerat, unicâ Matutinarum & Laudum recitatione (vesperi factâ) satisfieri duorum dierum obligationi.

169 Nec refert 1º. quòd Ecclesia permittat, an-

ticipatâ recitatione Matutinarum & Laudum hodie sub vesperam factâ, anticipatè satisfieri pro die crastina. Cum enim remissio rei debitæ quoad substantiam, sed tantum quoad tempus, quo alioqui solvi deberet, non obstat, ne res quoad substantiam eodem modo solvi debeat, ac si suo tempore solveretur. At, si suo tempore solveretur, non eadem numero recitatione, sed diversâ solveretur. Aliter permissionem illam interpretari, non est interpretari in morum ædificationem, sed in dissolutionem, contra Ecclesiæ mentem, prout ex allatæ propositionis damnatione manifestum est.

Non refert 2º. quòd unicâ confessione, secundum Cardinalem de Lugo de poenit. disput. 15. sect. 7. Gasparem Hurtado ibidem disp. 7. diffc. 12. Dianam p. 4. tract. 4. resol. 206. satisfiat obligationi duorum annorum, dum quis, justa vel injusta de causa, omisit confiteri intra annum v. g. 1690. talis enim confitendo statim initio sequentis anni, satisficit pro anno sequenti & præterito. Quia si vera sit ista sententia (quod non sine fundamento negant viri doctissimi, nosque suo tempore, Deo dante, examinabimus) est quia tunc utriusque anni præcepta concurrunt. Elapso quippe anno 1690. non extinguitur obligatio confitendi pro illo anno, sed concurrat cum obligatione confitendi anno 1691. Cui nihil simile in casu nostro. Qui enim justa vel injusta de causa omisit officium die Lunæ, non tenetur illud recitare die Martis, sed cum die Lunæ extinguitur obligatio recitandi die Lunæ. Nec proinde obligatio recitandi die Lunæ unquam concurrat cum obligatione recitandi die Martis.

CAPUT XX.

Uno eodemque tempore, per plures actus non incompatibiles, satisfieri potest pluribus præceptis, non affixis diversis temporibus.

EST omnium ferè Doctorum (apud Sanchez l. 1. Moral. c. 14. n. 111.) aientium satisfacere præcepto auditionis Missæ & horarum, qui in die Festo, tempore quo Missam audit, horas canonicas recitat, vel quascunque alias preces, ad quas tenetur ex voto, vel poenitentia injuncta. Qua in re licet non conveniant Angelus, Sylvester, Rosella, & Armilla, solum idèò disconveniunt, quia Missæ auditionem cum horarum recitatione incompatibilem putant.

Sed cur, amabo! quia (inquirunt) ad utramque requiritur attentio, quæ ad utramque simul esse non potest.

Sed contra: attentio ad utramque requisita, non est attentio ad verba, sed ad Deum, resque divinas (uti Doctores communiter tradunt cum S. Thoma 2. 2. q.

CAPUT XXI.

83. a. 13.) attentio verò ista simul esse potest, & ad horarum recitationem, & ad Missæ auditionem.

173 Si dicas hinc consequens esse, quòd obligatus ad audiendas tres Missas, simul iis satisfacere queat unicâ attentione interius ad Deum habitâ, si simul legantur in pluribus altaribus ita conjunctis, ut verè dici possit omnibus illis, humano modo, corporaliter adesse.

Respondeo cum Turriano in select. disput. 16. dub. 7. & Coninck de Sacram. q. 83. n. 288. contra Dianam p. 10. tr. 15. resol. 13. talem ordinariè non satisfacere: quia Confessarii, qui trium Missarum auditionem pro poenitentia injungunt, vel qui eas se audituros vovent, ordinariè intendunt auditionem plurium Missarum successivè. Cùm majorem poenitentiam, vel majus Dei obsequium intendant, injungendo, vel vovento auditionem trium Missarum, quàm injungendo, vel vovento auditionem unius. Major vero poenitentia non est, nec majus Dei obsequium, simul audire tres Missas, quàm unam.

174 Videtur tamen ex dictis confici, Missæ præcepto satisfacere, qui tempore illius conscientiam examinat die Festo. Cùm examen istud, exterius nihil importet impossibile cum auditione Missæ; interius verò importet attentionem ad rem divinam, utique ad sui coram Deo accusationem, &c.

175 Non videtur tamen idem dicendum de confessione tempore Missæ. Quia licet confessio nihil importet impossibile cum interna attentione ad rem divinam (cùm attentio ad confessionem sit attentio ad rem divinam) videtur tamen importare aliquid impossibile cum attentione externa. Quia ferè agens cum Confessario suo, sacramentaliter confitendo, non videtur exterius ad aliud attendere, sed totam suam attentionem, seu moralem præsentiam externam in confessione sua unicè consumere. Ita Lugo, Candidus, Bassæus, Bonacina, Dicastillo, & alii contra Reginaldum, & Lessium. Diana tamen p. 10. tr. 14. resol. 45. & Leander de præcept. Eccles. tr. 2. disput. 1. q. 171. à nova Missæ auditione excusant eos, qui in confitendo non consumunt notabilem Missæ partem, sed v. g. ab initio dumtaxat ad Evangelium inclusivè. Sed si totam Missam de novo audire tenetur, toto Missæ tempore confessus; quidni & partem illam, confessus tempore illius?

176 Non satisfacit etiam obligationi Missæ, qui tempore illius legit historias, licet spirituales: scilicet si legat Meditationem, vel aliquid simile, excitando seipsum ad devotionem, & virtutem, & simul attendendo ad Sacrum. Talis quippe perinde assistit cum externa attentione, ac si legeret Psalmos; interius verò attendit ad Deum.

Quemadmodum uno eodemque tempore satisfieri nequit pluribus præceptis, diversis temporibus affixis; ita nec pluribus partibus ejusdem præcepti, diversis temporibus affixis, quando scilicet præcepto illo præcipitur totum aliquid successivum. Nec proinde satisfacit præcepto Ecclesie, de audiendo Sacro, qui duas, vel plures ejus partes simul à diversis celebrantibus audit.

Audientem simul à diversis celebrantibus plures Missæ partes, v. g. ab uno ab initio ad Consecrationem; ab altero à Consecratione ad finem, satisfacere præcepto de audienda Missa, docuerunt Azorius, Hurtadus, Bonacina, Dicastillo, Baunius, Escobar, alique plures apud Dianam p. 11. tr. 1. resol. 1. & Leandrum ipsos sequentem ubi supra q. 56.

Sed hanc opinionem ut falsam, & præceptorum Ecclesie everivam, 9. Maii 1657. Facultas Lovaniensis censurâ notavit, addens majorem non habere apparentiam de quatuor Sacri partibus, quàm de viginti; si utique viginti Sacerdotes uno tempore sic in diversis altaribus celebrarent, ut uno dicente Introitum, alter diceret Kyrie & Gloria, alter Epistolam, alter Graduale, alter Evangelium, & sic de aliis partibus. Sed & Innocentius XI. 2. Martii 1679. proscripsit hanc propositionem: *Satisfacit præcepto Ecclesie de audiendo Sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor, simul à diversis celebrantibus audit.*

Et merito: tum quia Ecclesia, dum præcipit auditionem Sacri, præcipit ut illud audiamus per modum totius successivi (cùm reverà tale sit, nec componatur nisi ex partibus successivis) vult igitur ut partes illius audiamus successivè, ut scilicet Deo consecremus successivum illud temporis spatium, quod in Missa decurrit. Tum quia aliàs sequeretur absurdum à Lovaniensibus notatum. Sequeretur item, quòd siqui homines forent bilingues (quod de Schyitis nonnullis legitur) satisfacere possent obligationi horarum, duas simul horas legendo, unam unâ, alteram alterâ lingua. Et quia Communitates sunt multilingues, divisæ in plures choros, brevissimo tempore satisfacere possent obligationi horarum, uno choro legente Matutinum, alio Laudes (eodem tempore) alio Primam, & sic de aliis.

CAPUT XXII.

Deobligatus, ob impotentiam, à toto opere præcepto, non eo ipso deobligatus est à parte, etiam minori, ad quam est potens, si præceptum sit de re divisibili, terminusque potentie, & impotentie non sit incertus, & ambiguus.

Probatur 1º. ex cap. cùm dilecti, de dolo & contumacia, ubi statuitur præceptum,